

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

Strategic Leadership of School Administrators as Percieved by the Teacher's in Schools Under Udon Thani Provincial Administration Organization

วารารักษ์ หนึ่งโชคชัย¹⁾ และ ดร. ประยุทธ ชุสนอน²⁾

Vararak Nungchokchai and Dr. Prayuth Shusorn

¹⁾สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย 40002

Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University, Khon Kaen ,Thailand, 40002

²⁾สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย 40002

Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University, Khon Kaen ,Thailand, 40002

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การสอนและขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 172 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย () ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน t-test (Independent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การสอนโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

Abstract

The purposes of this research were to study and to compare strategic leadership of school administrators as perceived by the teacher's in schools under Udon Thani Provincial Administration Organization through survey research. Therefore, an actual number of participants were 172 teachers. A questionnaire was administered in this study, and data were analyzed through the Table Autoformat tool in order to calculate frequency (f), percentage (%), mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.) and inferential statistics using t-test (Independent Sample).

Findings indicated that 3 aspects of the strategic leadership of school administrators as perceived by the teachers' in schools under Udon Thani Provincial Administration Organization were rated at high levels. When considering each aspect, it was found that the mean value of the aspect of strategy implementation was ranked highest while the strategic control and evaluation were ranked lowest.

The results of the comparison of the strategic leadership of school administrators as Perceived by the teacher's in schools under Udon Thani Provincial Administration Organization with teaching experiences both in general and in each aspect revealed that teachers who had different teaching experiences also had no different perception on strategic leadership of school administrators with school size both in general and in each aspect, finding highlighted that there was statistically significantly different at the level of 0.05 regarding perceptions on strategic leadership of school administrators of teachers teaching in different sizes of schools.

Keywords : strategic leadership

บทนำ

สังคมโลกในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ประเทศต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยที่สำคัญที่เผชิญกับความท้าทายดังกล่าว ได้แก่คุณภาพของคน ดังนั้น รัฐบาล หน่วยงาน และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ดังเช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 43 ได้กำหนดว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ แสดงให้เห็นว่าถ้าหากจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงควรมุ่งไปยังสถานศึกษาที่จะดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพตั้งแต่การวางแผนเพื่อพัฒนาในระดับสถานศึกษา การให้หลักประกันคุณภาพ

การศึกษา รวมถึงการปรับระบบการบริหารจัดการที่เน้นการกระจายอำนาจลงมาสู่สถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสามารถตัดสินใจดำเนินการในขอบเขตที่รับผิดชอบได้อิสระในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติที่จะทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 41 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น [8] โดยในการจัดการศึกษาให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมและให้มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาและชุมชนให้มากที่สุด ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอิสระในการบริหารงานและใช้ดุลยพินิจของวิชาชีพในการจัดการของสถานศึกษานั้นๆ ให้มากขึ้น ซึ่งการบริหารในสถานศึกษาต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ใช้ภาวะผู้นำได้

อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ [8] ส่วนเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ภายในสถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนที่มีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ในการบริหารงานที่หลากหลาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic leadership) เป็นการกำหนดทิศทางและกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กร ในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้องค์การอยู่รอด และมีความก้าวหน้า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูง [1] และแนวคิดของ [13] สองนักวิจัยด้านยุทธศาสตร์ให้ทรรศนะเกี่ยวกับผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 ว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์จะเป็นผู้วางแผนออกแบบหรือกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ให้แก่องค์กร รวมทั้งการนำเอากลยุทธ์ลงสู่การปฏิบัติ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้บริหารสูงสุดของสถานศึกษา ที่รับผิดชอบบทบาททั้งเป็นผู้บริหาร และเป็นผู้ดำเนินในทุกด้าน รวมถึงรับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดมาสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นรูปแบบของผู้นำชนิดที่นำความสำเร็จก้าวหน้ามาสู่องค์กร ผู้นำขององค์กรหลายแห่งที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่มีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งสิ้น

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงต้องมีรูปแบบของความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic leadership) เป็นรูปแบบของผู้นำชนิดที่นำความสำเร็จก้าวหน้ามาสู่องค์กร ผู้นำขององค์กรหลายแห่งที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่มีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งสิ้น ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์เริ่มจากการมีคุณสมบัติสำคัญคือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จตามขั้นตอน [3] ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการคิด

และการบริหารจัดการแบบใหม่ที่สอดคล้องทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพยายามในการวางแผนกลยุทธ์อย่างสมบูรณ์ ที่ครอบคลุมภารกิจและขอบข่ายทั้งหมดของสถานศึกษา ทำให้มีการนำเอาเรื่องของกระบวนการบริหารงานโดยเฉพาะการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เช่น การจัดโครงสร้างสถานศึกษา วัฒนธรรมภายในสถานศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ ทรัพยากรบุคคล ตลอดจนการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์เข้ามามีส่วนร่วมกันเป็นรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยผู้ในระดับสูงขององค์กรหรือผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในทุกขั้นตอน กล่าวโดยสรุปการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ส่วน คือ 1) ขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์ 2) ขั้นตอนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) ขั้นตอนการควบคุมและการประเมินผลเชิงกลยุทธ์ [9]

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ทั้งนี้เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีให้มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การสอนและขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ทั้งหมด

8 โรงเรียน จำนวน 276 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ [6] สำหรับศึกษาค่าเฉลี่ย ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 172 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูปฏิบัติการสอน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) [4] ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างและอธิบายวิธีการตอบ และดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test (Independent Sample) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สูงสุด และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ มีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต่ำสุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า ด้านการกำหนดทิศทางขององค์การ องค์ประกอบย่อยที่ 1

ความคิดความเข้าใจในระดับสูง มีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สูงสุด และองค์ประกอบย่อยที่ 4 ความสามารถในการคิดเชิงปฏิบัติ มีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต่ำสุด ส่วนด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ องค์ประกอบย่อยที่ 1 การวางแผน มีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สูงสุด และองค์ประกอบย่อยที่ 4 การควบคุมการปฏิบัติการ มีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต่ำสุด และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ องค์ประกอบย่อยที่ 1 การวัดผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริง มีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สูงสุด และองค์ประกอบย่อยที่ 3 การแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาดไปจากมาตรฐาน มีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต่ำสุด

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้าน

ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบของแต่ละด้าน ปรากฏผล ดังนี้

1) การกำหนดทิศทางขององค์การ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความคิดความเข้าใจในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานอยู่เสมอ และผู้บริหารวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำงานประสานกัน และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เหตุผลดังกล่าวนี้มีแนวโน้มที่จะทำให้การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์มีกระบวนการในการกำหนดทิศทางและการกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กรในการริเริ่มสร้างสรรค์ต่างๆ ขึ้นมา เพื่อให้องค์กรการอยู่รอดต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ [10] ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ 2) ด้านความสามารถนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ได้ 3) ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ 4) ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต และ 5) ด้านการมีความคิดความเข้าใจในระดับสูง

2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านกาจัดองค์การ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และผู้บริหารมีคำสั่งมอบหมายภาระงานแก่บุคลากรอย่างชัดเจน ตามความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ [2] ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะ

ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารแบบผู้สร้างสรรค์ให้มีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 73.79 สอดคล้องกับแนวคิดของ [3] ที่กล่าวว่า การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นสิ่งที่ยากที่สุดในการจัดการเชิงกลยุทธ์และเป็นงานที่มีขั้นตอนที่สลับซับซ้อนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือหลายชนิดหรือส่วนขององค์การหลายส่วนที่ปรับกลยุทธ์ในการปฏิบัติเข้าหากัน รวมถึงการเป็นผู้นำที่เข้มแข็งเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ

3) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะ การวัดผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริง ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการตรวจสอบผลการดำเนินงานแก่บุคลากรใน

สถานศึกษาและใช้กลไกและเครื่องมือการตรวจสอบผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและมีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบทั้งในรูปสถิติและรายงานด้วยวาจา และมีแนวโน้มว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนางาน มีความมุ่งมั่นควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ [5] ที่กล่าวว่า ผู้นำกลยุทธ์ต้องมีความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคตสามารถมองอนาคตอย่างทะลุปรุโปร่ง มุ่งแสวงหาความแตกต่างระหว่างความสำเร็จ และหลีกเลี่ยงความล้มเหลว เช่นเดียวกับงานวิจัยของ [7] ให้ทัศนะเกี่ยวกับการควบคุมเชิงกลยุทธ์ (strategic control) ว่าเป็นขั้นสุดท้ายในกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่มีระบบข้อมูลเพื่อจัดการ เพื่อรวบรวม เก็บรักษา วิเคราะห์ และรายงานรายละเอียดที่ต้องการเพื่อรักษาการควบคุมกลยุทธ์

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์

การสอนต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาใช้การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของครูและมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เชื้อเพื่อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ตลอดจนให้ชุมชนและผู้ปกครองภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการบริหารงาน และสื่อสารกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้เข้าใจตรงกันในการสื่อสาร จึงทำให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จการบริหารเชิงกลยุทธ์ ช่วยให้องค์กรสามารถคาดการณ์ถึงปัญหา และโอกาสที่จะเป็นไปในอนาคต เชื้ออำนาจให้องค์กรมีวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตที่ชัดเจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ [11] ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม พบว่าครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมมีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำงานประสานกัน และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและผู้บริหารมีทักษะและไหวพริบในการคิดเชิงสร้างสรรค์สามารถแก้ปัญหาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน มีการสื่อสารให้บุคลากร เข้าใจในเป้าหมายการทำงานของสถานศึกษาและบุคลากรให้ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ [12] ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ

ผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดูดธานี ทั้งโดยรวมและรายด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์การด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาในทุกด้าน เพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการวางแผน ช่วยเหลือสนับสนุนให้คำแนะนำครูและบุคลากรทางการศึกษาการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโดยใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมาวางแผนกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน ให้ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และควรกำหนดมาตรฐานแต่ละเรื่องให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อการดำเนินงานจะได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

1.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้เพื่อประกอบการพิจารณา ส่งเสริมสนับสนุนด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดให้มีความรู้ความเข้าใจ และนำสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาในสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาได้มีการพัฒนาระบบการบริหารในแต่ละสถานศึกษาของตนเองและยังเป็นแนวทางในการเสริมสร้าง พัฒนาปรับปรุงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และควรจัดให้มีการอบรม และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการคิด การสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลสำรวจภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และวิธีการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมของผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เพื่อบริหารจัดการภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีการนิเทศติดตาม ตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการกำหนดทิศทางขององค์การ ซึ่งนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน ไปใช้ในสถานศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมและนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างยั่งยืน

2.2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถาน เปรียบเทียบกับวงจรธุรกิจ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานในระบบราชการที่ทันสมัย และคล่องตัวยิ่งขึ้น

2.3. ควรศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมของสังคม และขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] Chawengsak Preuksatewed. Development of strategic leadership indicators of educational service area office directors, ministry of education [dissertation] . Department of Educational Administration Faculty of Education. Khon Kaen: Khon Kaen University; 2010.
- [2] Naruemon Supathong. Strategic Leadership of Administrators Affecting Effectiveness in Schools under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 2 [dissertation]. Educational Administration. Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University; 2007.
- [3] Netphanna Yawirat. Leadership and Strategic Leadership. Bangkok: Central express; 2007.
- [4] Putcharee Junpeng. Statistics and research studies. Literature teaching and discipline 230402 evaluation studies. Faculty of Education Khon Kaen University; 2010.
- [5] Rangsan Prasoeersee. Leadership. Bangkok: ThanaThat Publication; 2011.
- [6] Sirichai Karnjanavasee. Applied statistics for behavioral research. 5th ed. Bangkok: Department of Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University; 2007.
- [7] Siriwan Sereerattana at al. Strategic management and case studies in the Standard Edition.. Bangkok: ThirafilmandSitetex; 2005.
- [8] Education Reform Office. The report on public education reform. Bangkok: AmarinPrinting Publishing Public Co; 2002.
- [9] Suthep Phongsriwat. Leadership. Bangkok: Expernet; 2007.
- [10] Supan Prasri. The Relationship During the strategic leadership of school administrators with the implementation of quality assurance studies under the office of Education Service Pranakornsriyuttaya Area 2 [dissertation] . Educational Administration. Nakornsriyuttaya: Pranakornsriyuttaya Rajabhat University; 2012.

- [11] Supanee Ladee. Leadership of school administrators as perceived by teachers of municipal schools in Nakhon Phanom [dissertation]. Educational Administration Nakhon Phanom University: Nakhon Phanom; 2011.
- [12] Achara Thaboot. The relationship between stress Executive leadership and effective management of secondary schools as perceived by the teacher. Office of Educational Service Udonthani Area [dissertation]. Educational Administration Udonthani Rajabhat University; 2008.
- [13] Ireland & Hitt. Strategic management: competitiveness and globalization: concepts. 7th ed. Mason, Ohio; 2007.